omgevingsdienst Haaglanden

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
(070) 21 899 02
vergunningen@odh.nl
www.odh.nl

Zaaknummer	:	01070135
Ons Kenmerk	:	ODH718292
Datum	:	-

Ontwerpbeschikking
Wet natuurbescherming - Natura 2000-gebieden

Onderwerp

Op 5 mei 2023 hebben wij een aanvraag om vergunning ontvangen als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag betreft het vervangen van 43 winputten en de aanleg van plaspeilmeters, grondwatermeetpunten en datakabels in het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen.

Het projectgebied is gelegen op percelen kadastraal bekend Gemeente Westland (kadastrale gemeentecode MSR00): 1870 en 2885 en Gemeente Den Haag (kadastrale gemeentecode LDN03): 2468, 2800, 2804, 4767, 6807, 7001 en 7910.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is het oude recht, in dit geval de Wet natuurbescherming, nog van toepassing op de onderhavige procedure.

Besluit

Wij besluiten:

I. de aangevraagde vergunning te **verlenen**;

II. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze vergunning;

III. de aanvraag van 5 mei 2023 en de aanvullingen van 14 september 2023, 2 april 2024, 3 mei 2024, 21 mei 2024 en 30 mei 2024 onderdeel te laten zijn van deze vergunning;

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

mr. C. van der Kamp
Directeur Omgevingsdienst Haaglanden

Bijlage: AERIUS-projectberekening van 2 mei 2024 met kenmerk Rjdqro7qe9VK (ODH1055064)

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemeen

1. Wijzigingen van de activiteit waarvoor de vergunning is verleend dienen terstond schriftelijk te worden gemeld. Deze melding dient te worden ingediend bij de Omgevingsdienst Haaglanden, Afdeling Toetsing en Vergunningverlening Milieu, Postbus 14060, 2501 GB Den Haag, e-mail: vergunningen@odh.nl.

2. De vergunninghouder dient:
   a. de start van de werkzaamheden en eventuele wijzigingen gedurende de uitvoering schriftelijk te melden.

   Voorgaande meldingen dienen gericht te worden aan de afdeling Toezicht en Handhaving, Team Groen van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van 'Natura 2000'.

3. De aangevraagde werkzaamheden moeten plaatsvinden in de periode tussen 1 september 2024 en 31 maart 2025. In verband met eventuele vertraging van de werkzaamheden is uitloop van de werkzaamheden mogelijk in de periode september 2025 tot en met maart 2026.

4. Het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduingebied mag door personen of derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, met uitzondering van de verharde paden en het projectgebied, niet worden betreden.

Werklocatie, materieel en uitvoering

5. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient zoveel mogelijk gebruik te worden gemaakt van bestaande infrastructuur. Beschadiging van de bodem dient zoveel als mogelijk te worden voorkomen door onder andere het gebruik van gebruik van rijplaten. De rijplaten dienen direct na afloop van de werkzaamheden te worden verwijderd. Beschadigingen die ondanks de genomen voorzorgsmaatregelen optreden, dienen terstond te worden hersteld.
6. Het werk moet worden uitgevoerd met schoon en lekvrij materieel. Indien gebreken worden geconstateerd dient het betreffende materieel terstond uit het Natura 2000-gebied te worden verwijderd dan wel zo spoedig mogelijk eerst (ter plaatse) doelmatige maatregelen te treffen om mogelijke additionele milieugevolgen tot een minimum te beperken dan wel te voorkomen.

7. Dagelijks mobiel werkverkeer (zoals personenauto's en werkbussen) dient buiten het Natura 2000-gebied te worden geplaatst. Tijdens werktijden mogen werkbussen enkel indien dit noodzakelijk is voor de uitvoering van de werkzaamheden (bijvoorbeeld voor de aanvoer van benodigde materialen) in het werkgebied aanwezig zijn. Personenauto's dienen buiten het werkgebied of op verharding bij het pompstation te worden geparkeerd.

8. Mobiele werktuigen (zoals transportmiddelen en kranen op banden) dienen buiten werktijden op een vaste opstelplaats bij Pompstation Monster te worden geplaatst, mits bij het Pompstation Monster tijdelijke voorzieningen (op olie-absorberend materiaal) worden aangebracht en de eisen uit de PMV (provinciale milieuverordening) in acht worden genomen.

9. Overig vast materieel en niet mobiele werktuigen (zoals aggregaten en rupskranen) mogen buiten werktijden binnen het werkgebied geplaatst blijven, mits in het werkgebied tijdelijke voorzieningen (op olie-absorberend materiaal) worden aangebracht en de eisen uit de PMV (provinciale milieuverordening) in acht worden

genomen. Indien dit materieel niet (meer) nodig is voor de werkzaamheden, dient het materieel terstond uit het Natura 2000-gebied verwijderd te worden.

10. Voor mobiele werktuigen zoals bedoeld onder voorschrift 8, mag een aftankplaats ter plaatse van het Pompstation Monster aanwezig zijn, mits voorzieningen worden getroffen om lekkage van brandstoffen te voorkomen.

11. Het bijvullen van brandstoffen voor overig vast materieel en overig materieel, zoals bedoeld onder voorschriften 9 en 10, mag binnen het werkgebied plaatsvinden met een shovel die met een brandstoftank naar de werklocatie rijdt, met in acht name van aanvullende regels om morsen te voorkomen (waaronder gebruik lekbakken en olie-absorberende voorzieningen). Na het bijvullen dient de brandstoftank direct te worden teruggebracht naar de vaste opstelplaats op het Pompstation Monster.

12. Bij calamiteiten ten aanzien van olielekkage of lekkage van brandstoffen dienen de werkzaamheden ter plaatste van de lekkage terstond te worden gestaakt en dient eventuele lekkage/verontreiniging adequaat te worden verwijderd. Tevens dient melding te worden gedaan bij Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (op de manier zoals beschreven in voorschrift 2).

13. Het plegen van onderhoud op de opstelplaats ter plaatse van Pompstation Monster en het materieel op locatie is alleen toegestaan voor materieel dat uitsluitend binnen het Natura 2000-gebied wordt ingezet. Onderhoud aan mobiel materieel dat gedurende de werkzaamheden ook buiten het projectgebied komt, dient buiten het Natura 2000- gebied te worden uitgevoerd.

14. Tijdelijk afgegraven grond dient binnen het werkgebied op tijdelijke gronddepots te worden opgeslagen binnen de contouren van het onderhoudspad en dient na uitvoering van de werkzaamheden weer teruggeplaatst te worden. Indien niet binnen de contouren van het onderhoudspad gewerkt kan worden, is tijdelijke opslag van grond binnen het projectgebied mogelijk. Dit dient in een ecologisch werkprotocol te worden uitgewerkt. Indien het onderhoudspad te smal is, dient er in overleg met de ecologisch deskundige een daartoe geschikte locatie (bij voorkeur op een locatie waar geen habitattypen aanwezig zijn), te worden aangewezen. De ecologische deskundige is in dienst of werkt in opdracht van de vergunninghouder en is gedurende de periode van uitvoering van de werkzaamheden beschikbaar en/of op de locatie aanwezig.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 5 mei 2023 hebben wij een aanvraag om vergunning ontvangen als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag betreft het vervangen van 43 winputten en de aanleg van plaspeilmeters, grondwatermeetpunten en datakabels in het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen.

Het projectgebied is gelegen op percelen kadastraal bekend Gemeente Westland (kadastrale gemeentecode MSR00): 1870 en 2885 en Gemeente Den Haag (kadastrale gemeentecode LDN03): 2468, 2800, 2804, 4767, 6807, 7001 en 7910.

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Vergunningaanvraag Dunea, versie definitief van 26 april 2023;
- Passende beoordeling vervangen 43 winputten van 12 april 2023, rapportnummer 23-085, projectnummer 22-0935, opgesteld door Waardenburg Ecology (vervallen) en
- AERIUS-berekening realisatiefase van 17 maart 2023 met kenmerk Rv3f3LQsSBvb (vervallen).

Procedure

De uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht is toegepast op deze aanvraag.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is de procedure op 11 september 2023 opgeschort en is verzocht om aanvullende gegevens. De procedure is op 2 april 2024 hervat.

Op 14 september 2023, 2 april 2024, 3 mei 2024, 21 mei 2024 en 30 mei 2024 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Memo gebruik materieel tijdens uitvoering werkzaamheden in Solleveld van 14 september 2023, opgesteld door Dunea (ODH814956).
- Passende beoordeling vervangen 43 winputten versie 2.0 van 22 maart 2024, rapportnummer 23-085, projectnummer 22-0935, opgesteld door Waardenburg Ecology (vervallen) (ODH1020314) en
- AERIUS-berekening realisatiefase van 27 maart 2024 met kenmerk Ryy8dd1GnbRX (ODH1020321).
- AERIUS projectberekening van 2 mei 2024 met kenmerk Rjdqro7qe9VK (ODH1055064);
- Toelichting herberekening stikstof Solleveld rekenjaar 2024 ontvangen op 3 mei 2024 (ODH1055063).
- Memo Bemaling ten behoeve van vervanging 43 winputten te Solleveld van 8 maart 2023, opgesteld door Dunea (ODH1068283);
- Passende beoordeling Vervangen 43 winputten Solleveld van 21 mei 2024, rapportnummer 23-085, projectnummer 22-0935, opgesteld door Waardenburg Ecology (ODH1068282);
- Projectbeschrijving vervangen winputten Solleveld, aanleg meetpunten en datakabel, Dunea, kenmerk DUN SLD-24-PRB-01 van 19 maart 2024.

Bevoegd gezag

De activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Instemming

De gevraagde activiteit kan uitsluitend nadelige gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden die in de provincie Zuid-Holland zijn gelegen. Afstemming met andere provincies overeenkomstig het bepaalde in artikel 1.3 van de Wnb is daarom niet van toepassing.

Zienswijzen PM
De ontwerpbeschikking heeft ter inzage gelegen van <begin inzage> tot en met <eind inzage>. Er zijn geen zienswijzen ingebracht. / Naar aanleiding hiervan zijn de volgende zienswijzen binnen de termijn ingebracht:

<Zienswijze(n) in het kort weergeven>

Over deze zienswijze(n) merken wij het volgende op:
Ad A <Antwoord op de zienswijze(n)>

Wijziging ten opzichte van ontwerpbeschikking PM
Ten opzichte van de ontwerpbeschikking zijn de volgende / geen wijzigingen aangebracht.
<Wijzigingen>

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan:

- de artikelen 2.7 tot en met 2.9 van de Wnb;
- de vastgestelde aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden zoals vermeld in de AERIUS-berekening van 2 mei 2024 met kenmerk Rjdqro7qe9VK. De aanwijzingsbesluiten zijn opgenomen in de gebiedendatabase[1] voor deze gebieden en
- de beheerplannen van de Natura 2000-gebieden zoals genoemd in de AERIUS-berekening van 2 mei 2024 met kenmerk Rjdqro7qe9VK.

Beoordeling

Aangevraagde activiteit
De initiatiefnemer heeft een aanvraag om vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb ingediend voor het vervangen van 43 winputten. In het kader van de overstap van het handmatig uitlezen van de meetpunten van de grondwaterstanden in de huidige situatie wordt overgegaan op een geautomatiseerde realtime monitoring, hiervoor moet het meetsysteem worden aangepast. Om op voldoende punten te kunnen meten, worden er twee nieuwe plaspeilmetingen aangebracht in plas 11 en plas 13 en worden twee nieuwe grondwatermeetpunten, één voedingskast en meerdere voedings- en datakabels in het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen gerealiseerd. De twee bestaande grondwatermeetpunten worden omgezet naar automatische grondwatermeetpunten. Deze worden aangesloten op glasvezelkabels. Van de te vervangen winputten liggen veertig in de gemeente Den Haag en drie in de gemeente Westland. Van de zes meetpunten en de daarvoor benodigde bekabeling ligt één in de gemeente Westland en de rest in de gemeente Den Haag.

Het bestaande waterwinsysteem is in de jaren tachtig van de vorige eeuw aangelegd. Deze reeds bestaande activiteit vond al plaats ten tijde van de aanwijzing van het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen. Tijdens een onderhoudscontrole in 2021 is geconstateerd dat sprake is van vervuiling, lekkages met zandinstroom en wortelingroei in de winputten. Het is om die reden noodzakelijk om de 43 winputten te vervangen.

Het projectgebied bestaat uit werklocaties rondom de bestaande bronnen of peilbuizen en uit een aantal tracés waar nieuwe kabels worden gelegd. De werklocaties liggen langs onderhoudspaden habitattype H2130, Grijze duinen (kalkrijk), H2150, Duinheiden met struikhei en H2180C, duinbossen (binnenduinrand).

[1] https://www.natura2000.nl/gebieden

Na het vervangen van 43 winputten en de aanleg van nieuwe meetpunten en een datakabel voldoet Dunea aan de gestelde eisen in de Drinkwaterwet, de Waterwetvergunning en de ontwerpeisen (kwantiteit en kwaliteit) van productielocatie Monster. Dit is nodig om te kunnen voldoen aan de drinkwatervraag nu en in de toekomst.

De initiatiefnemer is voornemens de werkzaamheden te starten vanaf september 2024 en te beëindigen op 1 maart 2025. De realisatie vindt plaats gedurende circa zeven maanden, waarna het gerealiseerde voor onbepaalde tijd in gebruik genomen wordt. In verband met eventuele vertraging is de vergunning aangevraagd voor de periode 1 september 2024 tot 1 maart 2026. Indien vertraging in de werkzaamheden optreedt, wordt het werk in het zomerhalfjaar 2025 stilgelegd en in september 2025 weer opgepakt.

Vervangen van de winputten en aansluitleidingen
De aanwezige 43 winputten worden op dezelfde locatie opnieuw geboord. Dit gebeurt met een diameter van 600 mm. Het werkterrein waar de booropstelling komt te staan is 10 x 15 meter. De aansluitleidingen van de winputten worden vervangen in open ontgraving.

Aard van de werkzaamheden:
a. het aanleggen van een werkweg met rijplaten (over een lengte van 3380 meter en een breedte van 2 meter) over bestaande onderhoudspaden (incl. egaliseren onderhoudspaden);
b. het snoeien van bomen of struweel binnen de vastgestelde werkgrenzen van de winputten en onderhoudspaden. Er worden geen bomen gekapt.
c. inrichten van het werkterrein (booropstellocatie met een oppervlakte van 150 m^2), waarbinnen onderstaande werkzaamheden worden uitgevoerd:
    i. Het ontgraven van de bovenkant van de winput en de aansluitleiding
    ii. Het opnieuw boren van de winput
    iii. Het vervangen van de bestaande aansluitleiding;
    iv. Het aanvullen van de sleuf van de aansluitleiding en de ontgraven grond rond de winput;
d. het aan- en afvoeren van vrijgekomen materialen;

Aanleg grondwaterstandmeetpunten, plaspeilmeters, voedingskast en voedings- en datakabels
Twee nieuwe grondwaterstandmeetpunten (peilbuizen) worden aangelegd door middel van een boring met de hand. Deze worden geplaatst tot een diepte van maximaal 7,0 m-mv. Om het plaspeil te kunnen meten worden er twee nieuwe plaspeilmeters aangelegd. Dit zijn twee lange stalen palen die in de bodem van de infiltratieplas worden gebracht.

Aard van de werkzaamheden;
e. aanbrengen van twee plaspeilmeters (in de plas);
f. het plaatsen van twee grondwaterstandmeters (met een handboring);
g. het automatiseren (aanpassen) van twee bestaande grondwaterstandmeters;
h. graven van kabelsleuven (over een lengte van 3000 meter en een breedte van 0,3 meter), leggen en installeren van de kabels en aanvullen van de sleuf. De toplaag wordt na plaatsing van de kabels teruggeplaatst;
i. aanleg van een voedingskast (over een oppervlakte van 1,5 m^2) waar de kabels met elkaar worden verbonden;
j. herstellen van het werkgebied.

Het werkterrein bestaat grotendeels uit bestaande paden met de naast het pad gelegen putlocaties. Benodigde materialen worden opgeslagen in het depot bij de ingang van het Pompstation Monster.

De grond die vrijkomt tijdens de werkzaamheden wordt tijdelijk opgeslagen binnen de contouren van het onderhoudspad. Indien de paden te smal zijn, wordt er in overleg met de ecologisch deskundige een locatie

aangewezen. De werkzaamheden worden in achtereenvolgende fasen uitgevoerd: er wordt een sleuf gegraven, de kabel wordt erin gelegd en de grond wordt weer aangevuld. Deze sleuf is ongeveer 60 cm diep en 30 cm breed. Door de grond direct naast de winputten in het onderhoudspad tijdelijk op te slaan, wordt het aantal transportbewegingen door het duin beperkt. Dit beperkt de verstoring in het gebied door werk en transport en het beperkt de totale doorlooptijd van het project.

Realisatiefase
In de realisatiefase vindt emissie van stikstof plaats door gebruik van (mobiele) werktuigen. Uit de AERIUS-berekening van 2 mei 2024 met kenmerk Rjdqro7qe9VK blijkt dat de activiteiten resulteren in een stikstofdepositie van maximaal 4,80 mol/ha/jaar op het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen, maximaal 0,06 mol/ha/jaar op het Natura 2000-gebied Westduinpark & Wapendal en maximaal 0,01 mol/ha/jaar op de Natura 2000-gebieden Meijendel & Berkheide en Voornes Duin.

Gebruiksfase
In de gebruiksfase is de waterwinning in gebruik en vindt geen emissie van stikstof plaats ten opzichte van de huidige situatie.

Vergunningplicht
Artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb bepaalt dat het verboden is zonder vergunning een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, worden onder significante gevolgen verstaan: een significant negatief effect op de habitattypen of soorten waarvoor een gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden zijn opgenomen in de aanwijzingsbesluiten voor de desbetreffende gebieden.

De beoordeling van de aanvraag heeft betrekking op verzuring en vermesting als gevolg van stikstofdepositie. De beoogde activiteit heeft daarnaast overige effecten op het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen. Het gaat daarbij om de effecten als gevolg van oppervlakteverlies van kwalificerende habitattypen, verstoring (geluid, trillingen etc.), verandering in dynamiek en hydrologische effecten.

Voor de beoordeling van de vraag of er sprake is van (significant) negatieve effecten als gevolg van stikstofemissie ten gevolge van het project, is het van belang de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te bepalen. Het gaat daarbij om de stikstofdepositie van alle onlosmakelijk met elkaar verbonden activiteiten die tezamen het project vormen. Bij de beoordeling van het projecteffect mogen ook de onlosmakelijk met het project samenhangende positieve gevolgen (zoals intern salderen) betrokken worden.

De gevraagde activiteit betreft het vervangen van bestaande winputten. Het gaat hier om een waterwinsysteem dat in de jaren tachtig van de vorige eeuw is aangelegd. Voor deze reeds bestaande activiteit is geen vergunning in het kader van de Wnb verleend, omdat de waterwinning reeds plaatsvond ten tijde van de aanwijzing van het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen.

Projecteffect
Ten behoeve van de bepaling van het projecteffect is een AERIUS-berekening uitgevoerd van de realisatiefase. In de gebruiksfase is geen sprake van stikstofdepositie ten opzichte van de huidige situatie. In de AERIUS-berekening van de realisatiefase van 2 mei 2024 met kenmerk Rjdqro7qe9VK zijn de gevolgen van de activiteiten op de stikstofdepositie weergegeven. Hieruit blijkt dat het project resulteert in een maximale stikstofdepositie van 4,80 mol/ha/jaar op het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen en maximaal 0,06 mol/ha/jaar op het Natura

2000-gebied Westduinpark & Wapendal en 0,01 mol/ha/jaar op de Natura 2000-gebieden Meijendel & Berkheide en Voornes Duin.

Conclusie vergunningplicht
Op basis van de aangeleverde documenten en de AERIUS-berekening hebben wij vastgesteld dat de gevraagde activiteit vergunningplichtig is op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb. De activiteit kan significant negatieve effecten hebben op de Natura 2000-gebieden Solleveld & Kapittelduinen, Westduinpark & Wapendal, Meijendel & Berkheide en Voornes Duin.

Instandhoudingsdoelstellingen
De bovengenoemde Natura 2000-gebieden zijn aangewezen voor habitattypen en- soorten waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt.

Voor het gevraagde project zijn in verband met een bijdrage van stikstofdepositie de in tabel 1a t/m 1d genoemde instandhoudingsdoelstellingen van belang.

Tabel 1a: Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen.

Habitattype	Oppervlakte	Kwaliteit
Witte duinen (H2120)	behoud	verbetering
Grijze duinen, kalkrijk (H2130A)	uitbreiding	verbetering
Grijze duinen, kalkarm H2130B)	behoud	verbetering
Duinheiden met struikhei (H2150)	behoud	verbetering
Duindoornstruwelen (H2160)*	behoud	behoud
Duinbossen, droog (H2180A)	behoud	verbetering
Duinbossen, binnenduinrand (H2180C)	behoud	verbetering
Vochtige duinvalleien open water (H2190A)	behoud	behoud
Nauwe korfslak (H1014), leefgebied Zoom, Mantel en droog struweel van de duinen (LG12)	behoud	behoud

* Enige afname van dit habitattype is toegestaan ten gunste van uitbreiding grijze duinen en vochtige duinvalleien

Tabel 1b: Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Westduinpark & Wapendal.

Habitattype	Oppervlakte	Kwaliteit
Witte duinen (H2120)	behoud	behoud
Grijze duinen, kalkrijk (H2130A)	uitbreiding	verbetering
Grijze duinen, kalkarm H2130B)	behoud	behoud
Duinheiden met struikhei (H2150)	behoud	behoud
Duindoornstruwelen (H2160)*	behoud	behoud
Duinbossen, droog (H2180A)	behoud	verbetering
Duinbossen, binnenduinrand (H2180C)	behoud	verbetering

* Enige afname van dit habitattype is toegestaan ten gunste van uitbreiding grijze duinen en vochtige duinvalleien

Tabel 1c: Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide.

Habitattype	Oppervlakte	Kwaliteit
Witte duinen (H2120)	behoud	verbetering
Grijze duinen, kalkrijk (H2130A)	uitbreiding	verbetering
Grijze duinen, kalkarm H2130B)	uitbreiding	verbetering
Duindoornstruwelen (H2160)*	behoud	behoud
Duinbossen, droog (H2180A)	behoud	behoud
Duinbossen, binnenduinrand (H2180C)	behoud	verbetering
Vochtige duinvalleien, kalkrijk (H2190B)	uitbreiding	verbetering
Vochtige duinvalleien, ontkalkt (H2190C)	uitbreiding	verbetering
Nauwe korfslak (H1014), leefgebied Zoom, Mantel en droog struweel van de duinen (LG12)	behoud	behoud

* Enige afname van dit habitattype is toegestaan ten gunste van uitbreiding grijze duinen en vochtige duinvalleien

Tabel 1d: Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Voornes Duin.

Habitattype	Oppervlakte	Kwaliteit
Grijze duinen, kalkrijk (H2130A)	uitbreiding	verbetering
Duinbossen, binnenduinrand (H2180C)	behoud	behoud
Nauwe korfslak (H1014), leefgebied Zoom, Mantel en droog struweel van de duinen (LG12)	behoud	behoud

Beoordeling aanvraag ten aanzien van stikstofdepositie

In deze beoordeling wordt nader ingegaan op de bijdrage aan stikstofdepositie ten gevolge van het project.

Ecologische beoordeling

De initiatiefnemer heeft in de Passende beoordeling vervangen 43 winputten versie 2.0, opgesteld door Waardenburg Ecology, rapportnummer 23-085, van 22 maart 2024 (hierna: passende beoordeling), aangevoerd dat de beoogde activiteit en daaruit resulterende stikstofdepositie geen significant negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van de bovengenoemde Natura 2000-gebieden.

Uit de AERIUS berekening van 2 mei 2024 met kenmerk Rjdqro7qe9VK blijkt dat de emissie van mobiele werktuigen in de realisatiefase resulteert in een maximale stikstofdepositie op habitattypen in de genoemde Natura 2000-gebieden zoals weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: Projecteffect in mol/ha/jaar in de realisatiefase.

Natura 2000-gebied	Project effect realisatiefase, max stikstofdepositie in mol/ha/jaar
Solleveld & Kapittelduinen	4,80
Westduinpark & Wapendal	0,06
Meijendel & Berkheide	0,01
Voornes Duin	0,01

Ontwikkeling achtergronddepositie

Sinds 2018 daalt de achtergronddepositie in de kustgebieden in Zuid-Holland. Dit blijkt ook uit het rapport “Analyse ontwikkeling stikstofemissie en -depositie”, RIVM-briefrapport 2024-0007 en AERIUS Monitor 2023. De prognose is dat deze daling zal doorzetten in de komende jaren. Dit neemt niet weg dat in grote delen van de duingebieden nog steeds sprake is van een overbelaste situatie waarbij de Achtergronddepositiewaarde (ADW) hoger is dan de Kritische Depositiewaarde (KDW) voor habitattypen.

Stikstof is één van de sleutelfactoren die bepalend is voor de kwaliteit van de voor stikstofgevoelige duinhabitattypen. Daarnaast zijn windverstuiving en begrazing door konijnen van oudsher bepalend voor de kwaliteit. Deze drie factoren bepalen de veerkracht en de kwaliteit van de habitattypen. Het betreffen sleutelfactoren die onder natuurlijke situaties permanent en langjarig van invloed zijn. In duingebieden is het opstapelen van organisch materiaal op en in de bodem en het daardoor en door uitspoeling van kalk optreden van verzuring een natuurlijk proces. Het is onder natuurlijke omstandigheden een traag proces (decennia) dat in duinen waar plaats is voor winddynamiek extra vertraagd wordt door processen als verstuiving en lokale erosie. Duinhabitattypen zijn voor hun instandhouding dan ook afhankelijk van kleinschalige verstuivingsdynamiek en van begrazing. Van oudsher betreft dit begrazing door konijnen, met het instorten van de duinpopulaties is deze rol vanaf het einde van de vorige eeuw overgenomen door het inzetten van (grote) grazers. Vanaf deze periode wordt ook kleinschalige verstuivingsdynamiek gestimuleerd. Met begrazing en herstel van kleinschalige verstuiving treedt herstel van duinhabitattypen op, ook waar nog sprake is van een overbelasting met stikstof.

Opbouw beoordeling

De effecten van stikstofdepositie zijn per Natura 2000-gebied en per habitattype nader beoordeeld. Per Natura 2000-gebied is steeds eerst de depositietoename per habitattype weergegeven, alsmede het percentage van dat areaal waar de kritische depositiewaarde (KDW) reeds overschreden is. Deze informatie is afkomstig uit de gebiedsanalyses (hierna: NDA), de meest recente versie van AERIUS-monitor en de passende beoordeling. Vervolgens is voor ieder habitattype waarop dit project een toename van stikstofdepositie veroorzaakt, een specifieke beoordeling uitgewerkt op basis van de huidige kwaliteit en omstandigheden alsmede de reeds in uitvoering zijnde beheermaatregelen.

Per Natura 2000-gebied en per habitattype of leefgebied van een soort is gekeken of op één of meerdere hexagonen met het betreffende vegetatietype de kritische depositiewaarde overschreden wordt door de achtergronddepositie, of binnen een marge van 70 mol/ha/jaar ligt (meetonzekerheid). De habitattypen waarbij dit niet het geval is zijn niet beschreven. Hiervan is op voorhand uit te sluiten dat de instandhoudingsdoelstellingen in het geding komen door een toename van stikstofdepositie.

Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen

Tabel 3: Stikstofdepositie in mol/ha/jaar op Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen per habitattype.

Habitattype	**Maximale toename in mol/ha/jaar**	**Kritische Depositie-waarde (KDW)**	**Maximale Achtergrond-Depositie-waarde (ADW)**	**Totale oppervlakte habitattype in ha**	**Overschrijding KDW van project in % van totale oppervlakte**	**Oppervlakte met (naderende) overschrijding KDW project in ha**
H2120 Witte duinen	0,37	1429	1630	66	<1	0,2
H2130A Grijze duinen, kalkrijk	1,40	1071	1685	59	9	18
H2130B Grijze duinen, kalkarm	4,72	929	1766	90	87	89
H2150 Duinheiden met struikhei	4,32	857	2013	2,1	100	2,1
H2160 Duindoornstruwelen	4,22	2000	2321	113	1	2,4
H2180A Duinbossen (droog)	4,32	1071	1437	0,1	100	0,1
H2180Abe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	4,77	1071	1955	4,8	100	4,8
H2180Ao Duinbossen (droog), overig	4,80	1071	2354	68	98	68
H2180C Duinbossen, binnenduinrand	1,03	1786	2445	108	72	82
H2190A Vochtige duinvalleien (open water), subtype H2190Aom, oligo tot mesotrofe vormen	0,01	1000	1028	2,4	4	1,9
H1014 Nauwe korfslak, leefgebied Zoom, Mantel en droog struweel van de duinen (LG12)	0,02	1643	2321	4,3	3	0,1

H2120, Witte duinen

Uit de passende beoordeling blijkt dat het totale oppervlakte van H2120A, Witte duinen in het Natura 2000-gebied circa 66 ha bedraagt. De KDW wordt op minder dan 1% van het totale oppervlak overschreden. De maximale projectbijdrage bedraagt 0,37 mol N/ha/jaar. Op slechts 0,2 hectare is sprake van overbelast oppervlak waarbij de achtergronddepositiewaarde hoger is dan de KDW. De tijdelijke projectbijdrage bedraagt hier 0,02 mol/ha/jaar.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van H2120, Witte duinen overwegend matig is en beperkt goed. Er is onvoldoende dynamiek in de vorm van instuivend zand. Om de kwaliteit van het habitattype te verbeteren zijn reeds maatregelen uitgevoerd. Deze hebben lokaal geleid tot een verhoogde verstuivingsdynamiek en een verbetering van de konijnenstand.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling. De eenmalige en geringe toename van stikstofdepositie als gevolg van de werkzaamheden voor het vervangen van de winputten en bijbehorende werkzaamheden van maximaal 0,02 mol/ha/jaar op een beperkt areaal leidt niet tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van het habitattype H2120, Witte duinen. De eenmalige en geringe toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te verbeteren.

H2130A, Grijze duinen, kalkrijk
Uit de passende beoordeling blijkt dat het totale oppervlakte van H2130A, Grijze duinen kalkrijk in het Natura 2000-gebied circa 59 ha bedraagt. De projectbijdrage van maximaal 1,40 mol N/ha/jaar op hexagonen met een (naderende) overbelasting komt voor op circa 18 ha.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van H2130A, Grijze duinen (kalkrijk) matig is. Er is onvoldoende dynamiek in de vorm van instuivend zand. Om de kwaliteit van het habitattype te verbeteren worden maatregelen uitgevoerd. Deze hebben lokaal geleid tot een verhoogde verstuivingsdynamiek en een verbetering van de konijnenstand. Voor behoud is continuering van het beheer noodzakelijk.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling. De eenmalige toename van stikstofdepositie als gevolg van het project van maximaal 1,40 mol N/ha/jaar op een deel van het areaal leidt niet tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van het habitattype H2130A, Grijze duinen (kalkrijk). De eenmalige toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te verbeteren.

H2130B, Grijze duinen, kalkarm
Uit de passende beoordeling blijkt dat in het Natura 2000-gebied habitattype H2130B, Grijze duinen (kalkarm) voorkomt op een totale oppervlakte circa 90 ha. Op 87% van dit oppervlak is sprake van een overbelaste situatie. De tijdelijke projectbijdrage betreft maximaal 4,72 mol/ha/jaar. De maximale bijdrage treedt met name op ter plekke van het projectgebied (zie figuur 5.1 van de passende beoordeling).

In de passende beoordeling en de NDA is beschreven dat de kwaliteit van de vegetatie binnen het habitattype matig is. Het aspect ‘typische soorten’ in Solleveld is goed. De structuur is matig vanwege een beperkt aandeel open zand en dichte graszode. De bodem voldoet in grote delen aan de abiotische randvoorwaarden. Om de kwaliteit in stand te houden dan wel te verbeteren wordt vanaf 1993 een groot deel van gebied begraasd. Rond waterwinputten en de delen waar het vee geen toegang heeft wordt gemaaid. Het lokaal instuiven van zand lijkt positief uit te werken op de soortenrijkdom van de vegetatie.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat het project niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van het habitattype H2130B, Grijze duinen (kalkarm). Het project staat het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het habitattype grijze duinen (kalkarm) niet in de weg. De eenmalige en geringe toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te verbeteren. Daarbij hebben wij rekening gehouden met het feit dat het hier gaat om een tijdelijke, bijdrage aan stikstofdepositie van maximaal 4,72 mol/ha/jaar én dat er als gevolg van het project maaiwerkzaamheden (inclusief afvoeren van maaisel) plaatsvinden waarbij ook een ruime hoeveelheid stikstof (zie tabel 5.3 en 5.4 passende beoordeling) van circa 45 mol uit het gebied met habitattype H2130B, Grijze duinen, kalkarm, wordt verwijderd.
H2150, Duinheiden met struikhei

Uit de passende beoordeling blijkt dat habitattype H2150, Duinheiden met struikhei over een totale oppervlakte van 2,1 ha voorkomt. Het project veroorzaakt een tijdelijke toename van 4,32 mol/ha/jaar. Deze maximale bijdrage treedt met name op ter plekke van het projectgebied (zie figuur 5.1 van de passende beoordeling).

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitattype matig tot goed is. Op locaties waar adequaat beheer plaatsvindt, is de kwaliteit van het habitattype goed. Om de kwaliteit van het habitattypen verder te verbeteren zijn aanvullende herstelmaatregelen nodig waarbij stikstof uit het systeem wordt afgevoerd.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling. De eenmalige, tijdelijke toename als gevolg van het project van maximaal 4,32 mol/ha/jaar leidt niet tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van habitattype H2150, Duinheiden met struikhei. De eenmalige toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te verbeteren.

H2160, Duindoornstruwelen
Uit de passende beoordeling blijkt dat de KDW van het habitattype H2160, Duindoornstruwelen op minder dan 1% van het totale oppervlak van 113 ha wordt overschreden. Op 2,4 ha is sprake van overbelasting. Op dit oppervlak is sprake van een tijdelijke projectbijdrage van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijk dat ter plaatse van de projectbijdrage op overbelaste duindoornstruwelen verruiging met braam optreedt als gevolg van stikstofdepositie. In de NDA is op basis van expert judgement ingeschat dat de kwaliteit van het habitattype in het algemeen toch goed is.

Wij delen de conclusie uit de passende beoordeling dat de overbelasting een zeer beperkt deel van het habitat H2160, duindoornstruwelen betreft en dat een tijdelijke projectbijdrage van maximaal 0,01 N/ha/jaar het behalen van de instandhoudingsdoelen (behoud oppervlakte en behoud kwaliteit) voor habitattype duindoornstruwelen niet in de weg staat.

H2180A, Duinbossen (droog), H2180Abe Duinbossen (droog) berken-eikenbos en H2180Ao Duinbossen (droog), overig
In het Natura 2000-gebied komen de drie subtypes duinbossen (droog) voor (te weten: H2180A, Duinbossen (droog), H2180Abe Duinbossen (droog) berken-eikenbos en H2180Ao Duinbossen (droog), overig). De maximale projectbijdrage op deze subhabitattypen bedraagt 4,80 mol N/ha/jaar. Op vrijwel het gehele areaal van dit habitattype is sprake van een overbelaste situatie. De maximale bijdrage van 4,80 mol N/ha/jaar treedt met name op ter plekke van het projectgebied (zie figuur 5.1 van de passende beoordeling), buiten het projectgebied neemt de hoogte van de stikstofdepositie af.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat de actuele kwaliteit van de subhabitattypen matig tot goed is. Binnen het gebied worden maatregelen uitgevoerd die gericht zijn op het creëren van open plekken ten behoeve van verjonging. Aanvullend zijn maatregelen nodig om verruiging tegen te gaan. Door het uitvoeren van deze maatregelen wordt de kwaliteit van het habitattype verbeterd en worden jaarlijks grote hoeveelheden stikstof uit het gebied verwijderd.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat het project niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van de verschillende subhabitattypen van het habitattype H2180A, Duinbossen (droog). Het project staat het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het habitattype niet in de weg. De eenmalige en geringe toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te verbeteren. Daarbij hebben wij rekening gehouden met het feit dat het hier gaat om een tijdelijke, maximale bijdrage aan stikstofdepositie van 4,80 mol/ha/jaar én dat er als gevolg van het project maaiwerkzaamheden (inclusief afvoeren van maaisel) worden uitgevoerd waarbij ook een

ruime hoeveelheid stikstof (zie tabel 5.3 en 5.4 passende beoordeling) van circa 385 mol uit het gebied met habitattype H2180A, Duinbossen (droog) wordt verwijderd.

H2180C, Duinbossen, binnenduinrand
Uit de passende beoordeling blijkt dat binnen het Natura 2000-gebied habitattype H2180C, duinbossen (binnenduinrand) op een oppervlakte van 108 ha voorkomt. Op 72% van het oppervlak van dit habitattype is sprake van een overbelaste situatie. De maximale projectbijdrage bedraagt hier 0,48 ha N/mol/ha/jaar.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitattype als matig tot goed is beoordeeld. Knelpunten zijn het gebrek aan verjonging en verzuring. Binnen het gebied vinden reeds maatregelen plaats om de instandhoudingsdoelstellingen te behalen. Het reguliere beheer bestaat uit het actief bestrijden van gebiedsvreemde soorten.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling. De eenmalige en geringe toename van de stikstofdepositie van maximaal 0,48 mol N/ha/jaar als gevolg van de realisatie van het vervangen van de winputten leidt niet tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van habitattype H2180C, Duinbossen (binnenduinrand). De eenmalige en geringe toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te verbeteren.

H2190Aom, Vochtige duinvalleien, open water, oligo- tot mesotrofe vormen
Uit de passende beoordeling volgt dat binnen het Natura 2000-gebied habitattype H2190Aom, Vochtige duinvalleien, open water, oligo- tot mesotrofe voorkomt op een oppervlakte van 2,4 ha. Op 4% van het oppervlak van dit habitattype is sprake van een overbelaste situatie. In totaal vindt op 1,9 ha overbelast oppervlak een tijdelijke projectbijdrage plaats van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat de huidige kwaliteit van het habitattype niet bekend is, maar naar verwachting matig is met een neutrale trend. Het sterk wisselende grondwaterpeil wordt als een knelpunt gezien.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat een tijdelijke projectbijdrage van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar geen knelpunt vormt voor de instandhoudingsdoelen (behoud oppervlakte en kwaliteit) voor habitattype H2190Aom, Vochtige duinvalleien, open water, oligo- tot mesotrofe vormen.

H1014, nauwe korfslak, LG12, leefgebied Zoom, Mantel en droog struweel van de duinen
Het leefgebied LG12, Zoom, mantel en droog struweel van de duinen is in Solleveld aangewezen voor de doelsoort nauwe korfslak. In de passende beoordeling is beschreven dat de KDW van het leefgebied van de soort op 3% van het totale oppervlak (4,3 ha) (naderend) wordt overschreden. In totaal vindt op 0,1 ha overbelast oppervlak een tijdelijke projectbijdrage plaats van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat de nauwe korfslak met name in hogere dichtheden in niet begraasde vegetaties van ruige, langhalmige grasachtigen voorkomt. Het leefgebied is voor een klein deel (0,1 ha) overbelast. De kwaliteit van Lg12 is zover bekend beoordeeld als matig, ook op plaatsen waar de KDW niet wordt overschreden. Knelpunten voor het leefgebied van nauwe korfslak omvatten het dichtgroeien van leefgebied. Dit proces wordt versneld door een (te hoge) stikstofdepositie.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat een tijdelijke projectbijdrage van 0,01 mol N/ha/jaar op een zeer beperkt deel van het totaal oppervlak niet leidt tot een meetbaar effect op het leefgebied van de nauwe korfslak in het gebied. De tijdelijke projectbijdrage vormt geen knelpunt voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlakte en kwaliteit leefgebied) voor de nauwe korfslak.

Natura 2000-gebied Westduinpark & Wapendal

Tabel 4: Stikstofdepositie in mol/ha/jaar op Natura 2000-gebied Westduinpark & Wapendal per habitattype.

Habitattype	Maximale toename in mol/ha/jaar	Kritische Depositie-waarde (KDW)	Maximale Achtergrond-Depositie-waarde (ADW)	Totale oppervlakte habitattype in ha	Overschrijding KDW van project in % van totale oppervlakte	Oppervlakte met (naderende) overschrijding KDW project in ha
H2120 Witte duinen	0,06	1429	2604	16	1	0,2
H2130A Grijze duinen, kalkrijk	0,06	1071	2699	40	64	29
H2130B Grijze duinen, kalkarm	0,06	929	2315	5	86	5
H2150 Duinheiden met struikhei	0,04	857	2258	0,6	100	0,6
H2160 Duindoornstruwelen	0,06	2000	2699	45	6	2,6
H2180A Duinbossen (droog)	0,05	1071	2315	1,5	100	1,5
H2180C Duinbossen, binnenduinrand	0,06	1786	2736	70	37	28

H2120, Witte duinen
In de passende beoordeling is beschreven dat het totale oppervlakte van H2120A, Witte duinen in het Natura 2000-gebied circa 16 ha bedraagt. De KDW wordt op 1% van het totale oppervlak (0,2 ha) overschreden. De maximale projectbijdrage bedraagt hier 0,06 mol N/ha/jaar.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitattype goed is. Knelpunt is met name verstruweling met duindoorn en rimpelroos in minder dynamische delen van de zeereep

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat de tijdelijke projectbijdrage van maximaal 0,06 mol N/ha/jaar op circa 1% van de totale oppervlakte van het habitattype geen knelpunt vormt voor het behalen van de instandhoudingsdoelen voor habitattype H2120, Witte duinen. De eenmalige en geringe toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te behouden.

H2130A, Grijze duinen, kalkrijk
In de passende beoordeling is beschreven dat het totale oppervlak van habitattype H2130A, Grijze duinen, kalkrijk in het gebied circa 40 ha bedraagt. De projectbijdrage van maximaal 0,06 mol N/ha/jaar op hexagonen met een (naderende) overbelasting komt voor op 29 ha.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitattype overwegend goed is. Knelpunten zijn exoten en lokaal weinig dynamiek.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat de tijdelijke projectbijdrage van maximaal 0,06 mol N/ha/jaar geen knelpunt vormt voor het behalen van de instandhoudingsdoelen voor het habitattype H2130A, Grijze duinen (kalkrijk). De eenmalige en geringe toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te verbeteren.

H2130B, Grijze duinen, kalkarm
In de passende beoordeling is beschreven dat in het gebied de KDW van habitattype H2130B, Grijze duinen (kalkarm) op een groot deel van de oppervlakte (5 ha) wordt overschreden. De tijdelijke projectbijdrage betreft maximaal 0,06 mol/ha/jaar.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitattype voor wat betreft de vegetatie matig is. Knelpunten zijn de beperkte dynamiek, stikstofdepositie en betreding door begrazing. Om de kwaliteit in

stand te houden is meer verstuivingsdynamiek nodig om vergrassing, mede onder invloed van stikstofdepositie, te voorkomen.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat een tijdelijke, maximale bijdrage aan stikstofdepositie van 0,06 mol/ha/jaar het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het habitattype H2130B, Grijze duinen (kalkarm) niet in de weg staat. De eenmalige en geringe toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op het behoud van de kwaliteit van het habitattype.

H2150, Duinheiden met struikhei
In de passende beoordeling is beschreven dat in het habitattype H2150, Duinheiden met struikhei over een totale oppervlakte van 0,6 ha voorkomt. Het project veroorzaakt een tijdelijke geringe toename van 0,04 mol/ha/jaar in het gehele aanwezige areaal.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitattype matig is. Op locaties waar adequaat beheer plaatsvindt, is de kwaliteit van het habitattype goed. Om de kwaliteit van het habitattype verder te verbeteren zijn aanvullende herstelmaatregelen nodig waarbij stikstof uit het systeem worden afgevoerd.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat de tijdelijke bijdrage van 0,04 mol N/ha/jaar geen effect heeft op het bereiken van de instandhoudingsdoelen voor het habitattype H2150, Duinheiden met struikhei. De eenmalige en geringe toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te behouden.

H2160, Duindoornstruwelen
In de passende beoordeling is beschreven dat de KDW van het habitattype H2160, Duindoornstruwelen op 6% van het totale oppervlak (45 ha) wordt overschreden. Op 2,6 ha is sprake van overbelasting. Op dit oppervlak is sprake van een tijdelijke projectbijdrage van maximaal 0,03 mol N/ha/jaar.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijk dat de kwaliteit van het habitattype goed is. De aanwezigheid van exoten is een knelpunt.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat de overbelasting een zeer beperkt deel van het habitat betreft en dat een tijdelijke projectbijdrage van maximaal 0,03 N/ha/jaar het behalen van de instandhoudingsdoelen voor habitattype H2160, Duindoornstruwelen niet in de weg staat. De eenmalige en geringe toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om kwaliteit van het habitattype te behouden.

H2180A, Duinbossen (droog), H2180Abe Duinbossen (droog) berken-eikenbos en H2180Ao Duinbossen (droog), overig
In het Natura 2000-gebied komen de subtypes H2180Abe Duinbossen (droog) berken-eikenbos en H2180Ao Duinbossen (droog), overig voor. Uit de passende beoordeling blijkt dat de maximale projectbijdrage op deze subhabitattypen 0,05 mol N/ha/jaar bedraagt. Deze bijdrage treft het gehele oppervlakte van 1,5 ha.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat de actuele kwaliteit van de subhabitattypen matig tot goed is. Er zijn geen knelpunten in de NDA vermeld.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat de overbelasting als gevolg van de tijdelijke projectbijdrage van maximaal 0,05 N/ha/jaar het behalen van de instandhoudingsdoelen voor H2180Abe Duinbossen (droog) berken-eikenbos en H2180Ao Duinbossen (droog), overig, niet in de weg staat. De eenmalige en

geringe toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van de habitattypen te verbeteren.

H2180C, Duinbossen, binnenduinrand
In de passende beoordeling is beschreven dat binnen het gebied habitattype H2180C, duinbossen, binnenduinrand op een oppervlakte van 70 ha voorkomt. De maximale projectbijdrage bedraagt 0,06 ha N/mol/ha/jaar op een oppervlakte van 28 ha. Deze bijdrage treft 37% van het totale oppervlak binnen het Natura 2000-gebied.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitattype als matig is beoordeeld als gevolg van de aanwezigheid van exoten, gebrek aan open plekken, jonge ontwikkelingsstadia en recreatieve druk. Stikstofdepositie vormt geen knelpunt.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling. De éénmalige, tijdelijke projectbijdrage van maximaal 0,06 mol N/ha/jaar vormt geen knelpunt voor de instandhoudingsdoelen voor habitattype H2180C, Duinbossen, binnenduinrand. De eenmalige en geringe toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te verbeteren.

Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide

Tabel 5: Stikstofdepositie in mol/ha/jaar op Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide per habitattype.

Habitattype	**Maximale toename in mol/ha/jaar**	**Kritische Depositie-waarde (KDW)**	**Maximale Achtergrond-Depositie-waarde (ADW)**	**Totale oppervlakte habitattype in ha**	**Overschrijding KDW van project in % van totale oppervlakte**	**Oppervlakte met (naderende) overschrijding KDW project in ha**
H2120 Witte duinen	0,01	1429	1947	96	0	0,8
H2130A Grijze duinen, kalkrijk	0,01	1071	2015	583	15	73
H2130B Grijze duinen, kalkarm	0,01	929	1983	295	82	158
H2160 Duindoornstruwelen	0,01	2000	2015	591	0	0,4
H2180A Duinbossen (droog)	0,01	1071	1983	418	78	313,7
H2180C Duinbossen, binnenduinrand	0,01	1786	1933	125	4	0,1
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,01	1429	1416	21	0	0,02
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,01	1071	1505	<1	29	0,1
H1014 Nauwe korfslak, leefgebied Zoom, Mantel en droog struweel van de duinen (LG12)	0,01	1643	1899	51	0	0,3

H2120, Witte duinen
In de passende beoordeling is beschreven dat het totale oppervlakte van habitattype H2120, Witte duinen in het gebied circa 96 ha bedraagt. De KDW wordt op minder dan 1% van het totale oppervlak (0,2 ha) overschreden. De maximale projectbijdrage bedraagt maximaal 0,01 mol N/ha/jaar.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat de vegetatiekundige kwaliteit van H2120, Witte duinen, goed is ter plaatse van de overbelasting. Enkele deelgebieden waaronder de zeereep zijn als goed beoordeeld voor typische soorten. In andere deelgebieden die meer landinwaarts zijn gelegen, zijn minder typische soorten aanwezig. De ‘structuur en functie’ van het habitattype is minder goed ontwikkeld als gevolg van een beperkte verstuivingsdynamiek. Het grootste knelpunt met betrekking tot de instandhoudingsdoelen is dan ook het gebrek aan dynamiek als gevolg van kunstmatig kustbeheer. Andere knelpunten zijn het dichtgroeien van het duin en de snelle successie van struweel door het wegvallen van de konijnenpopulatie.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat de eenmalige en geringe toename van de stikstofdepositie als gevolg van het vervangen van de winputten en bijbehorende werkzaamheden van maximaal 0,01 mol/ha/jaar niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van het habitattype H2120, Witte duinen. De eenmalige en geringe toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te behouden.

H2130A, Grijze duinen, kalkrijk
In de passende beoordeling is beschreven dat het totale oppervlakte van H2130A, Grijze duinen (kalkrijk) in het Natura 2000-gebied 583 ha bedraagt. De projectbijdrage van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar op hexagonen met een (naderende) overbelasting komt voor op 73 ha.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitattype overwegend goed is. De grootste knelpunten met betrekking tot de kwaliteit zijn het deels ontbreken van typische soorten, vergrassing (lokaal mogelijk door loslopende honden) en deels verstruweling als gevolg van een te lage dynamiek en onvoldoende natuurlijke begrazing door konijnen.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat de eenmalige en geringe toename van de stikstofdepositie als gevolg van het project van 0,01 mol/ha/jaar niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van het habitattype H2130A, Grijze duinen (kalkrijk). De eenmalige en geringe toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit te verbeteren.

H2130B, Grijze duinen, kalkarm
In de passende beoordeling is beschreven dat in het gebied voor habitattype H2130B, Grijze duinen (kalkarm) de KDW op 158 ha overbelast habitat (82% van het totale oppervlakte van 295 ha) wordt overschreden als gevolg van de tijdelijke projectbijdrage. De tijdelijke projectbijdrage betreft maximaal 0,01 mol N/ha/jaar.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van de vegetatie wisselend is. De knelpunten voor het gehele habitattype zijn vergelijkbaar met habitattype H2130A, Grijze duinen (kalkrijk) en hangen samen met een te lage dynamiek en op verschillende plekken onvoldoende natuurlijke begrazing door konijnen.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat de eenmalige en geringe toename van de stikstofdepositie als gevolg van de realisatie van het project van maximaal 0,01 mol/h/jaar niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van het habitattype H2130B, Grijze duinen (kalkarm). De eenmalige en geringe toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te verbeteren.

H2160, Duindoornstruwelen
In de passende beoordeling is beschreven dat de KDW voor habitattype H2160, Duindoornstruwelen op minder dan 1% van het totale oppervlak (591 ha) wordt overschreden. De projectbijdrage van 0,01 mol N/ha vindt plaats op 0,4 ha overbelast oppervlak.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat er geen aanwijzingen zijn dat stikstofdepositie een knelpunt voor de huidige kwaliteit van het habitattype.
Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat de eenmalige en geringe toename van de stikstofdepositie als gevolg van het project van maximaal 0,01 mol/ha/jaar niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van habitattype H2160, Duindoornstruwelen. De eenmalige en geringe toename van

stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te behouden.

H2180A, Duinbossen (droog), H2180Abe Duinbossen (droog) berken-eikenbos en H2180Ao Duinbossen (droog), overig
Binnen het gebied komen de subhabitattypen H2180Abe, Duinbossen (droog) berken-eikenbos en H2180Ao, Duinbossen (droog) overig, voor. In de passende beoordeling is beschreven dat de KDW van subhabitattype H2180A, Duinbossen (droog), berken-eikenbos op 78% van het totale oppervlak (4 ha) wordt overschreden. De tijdelijke projectbijdrage van 0,01 mol N/ha//jaar vindt plaats op 2,7 ha overbelast oppervlak. De KDW van subhabitattype H2180A, Duinbossen (droog), overig wordt op 77% van het totale oppervlak (414 ha) overschreden. De projectbijdrage van 0,01 mol N/ha/jaar vindt plaats op 311 ha overbelast oppervlak.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat er geen knelpunten voor het habitattype bekend zijn, ondanks een overschrijding van de KDW.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat de eenmalige en geringe toename van de stikstofdepositie als gevolg van het project van maximaal 0,01 mol/ha/jaar niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van de genoemde subhabitattypen van habitattype H2180A, Duinbossen (droog). De eenmalige en geringe toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te verbeteren. Het project heeft daarom geen invloed op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het habitattype.

H2180C, Duinbossen, binnenduinrand
Uit de passende beoordeling blijkt dat de KDW van habitattype H2180C, Duinbossen (binnenduinrand) op 29% van het totale oppervlak (125 ha) wordt overschreden. De projectbijdrage van 0,01 mol N/ha/jaar mol vindt plaats op 0,1 ha overbelast oppervlak.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat dat huidige kwaliteit van het habitattype matig tot goed is. Stikstofdepositie vormt geen knelpunt voor de deels matige kwaliteit van het habitattype.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat de eenmalige en geringe toename van de Stikstofdepositie als gevolg van de realisatie van het project van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van habitattype H2180C, Duinbossen (binnenduinrand). De eenmalige en geringe toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te verbeteren.

H2190B, Vochtige duinvalleien (kalkrijk)
Uit de passende beoordeling blijkt dat de KDW van habitattype H2190B, Vochtige duinvalleien (kalkrijk) nergens wordt overschreden. De projectbijdrage van 0,01 mol N/ha/jaar vindt plaats op slechts 200 m^2 naderend overbelast oppervlak.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat de vegetatie vrijwel overal goed is. De verspreide ligging van het habitattype vormt het grootste knelpunt in het gebied. Een relatie tussen stikstofdepositie en kwaliteit lijkt niet aanwezig.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat de eenmalige en geringe toename van de stikstofdepositie als gevolg van de realisatie van het project van maximaal 0,01 mol/ha/jaar niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van het habitattype H2190B, Vochtige duinvalleien (kalkrijk). De

eenmalige en geringe toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te verbeteren. Het project heeft daarom geen invloed op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het habitattype.

H2190C, Vochtige duinvalleien (ontkalkt)
In de passende beoordeling is beschreven dat de KDW van habitattype H2190C, Vochtige duinvalleien (ontkalkt) op 29% van het totale oppervlak (0,1 ha) wordt overschreden. De projectbijdrage van 0,01 mol N/ha/jaar vindt plaats op het gehele oppervlak.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van de vegetatie, abiotiek en typische soorten goed is. De verspreide ligging van het habitattype vormt een knelpunt voor de kwaliteit op basis van structuur en functie.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat de eenmalige en geringe toename van de stikstofdepositie als gevolg van de realisatie van het project van maximaal 0,01 mol/ha/jaar niet leidt tot veranderingen in de oppervlakte en kwaliteit van het habitattype H2190C, Vochtige duinvalleien (ontkalkt). De eenmalige en geringe toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te verbeteren. Het project heeft daarom geen invloed op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het habitattype.

H1014, nauwe korfslak, leefgebied Zoom, Mantel en droog struweel van de duinen (LG12)
Het leefgebied LG12, Zoom, mantel en droog struweel van de duinen is in Solleveld aangewezen voor de doelsoort H1014, nauwe korfslak. In de passende beoordeling is beschreven dat de KDW van het leefgebied op minder dan 1% van het totale oppervlak van het leefgebied (0,3 ha) wordt overschreden. De tijdelijke projectbijdrage bedraagt maximaal 0,01 mol N/ha/jaar.

Uit de passende beoordeling en NDA blijkt dat de KDW van het leefgebied van de nauwe korfslak nauwelijks wordt overschreden. Met het beheer en maatregelen die reeds worden uitgevoerd ten behoeve van H2130, Grijze duinen en H2190, Vochtige duinvalleien is de kwaliteit van het leefgebied van nauwe korfslak afdoende gewaarborgd.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat een tijdelijke projectbijdrage van 0,01 mol N/ha/jaar op een zeer beperkt deel van het totaaloppervlak van het leefgebied niet leidt tot een meetbaar effect op het leefgebied van nauwe korfslak. De tijdelijke projectbijdrage vormt geen knelpunt voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de nauwe korfslak.

Natura 2000-gebied Voornes Duin

Tabel 6: Stikstofdepositie in mol/ha/jaar op Natura 2000-gebied Voornes Duin per habitattype.

Habitattype	Maximale toename in mol/ha/jaar	Kritische Depositie-waarde (KDW)	Maximale Achtergrond-Depositie-waarde (ADW)	Totale oppervlakte habitattype in ha	Overschrijding KDW van project in % van totale oppervlakte	Oppervlakte met (naderende) overschrijding KDW project in ha
H2130A Grijze duinen, kalkrijk	0,01	1071	2025	69	83	0,2
H2180C Duinbossen, binnenduinrand	0,01	1786	2116	189	44	17
H1014 Nauwe korfslak, leefgebied Zoom, Mantel en droog struweel van de duinen (LG12)	0,01	1643	1973	152	11	0,2

H2130A, Grijze duinen, kalkrijk

Uit de passende beoordeling blijkt dat het totale oppervlakte van H2130A, grijze duinen kalkrijk in het Natura 2000-gebied circa 69 ha bedraagt. De projectbijdrage van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar op hexagonen met een (naderende) overbelasting komt voor op 0,2 ha.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitattype op de locatie met een projectbijdrage onbekend is. In andere delen van het gebied is de kwaliteit vrijwel overal goed (ondanks een vergelijkbare overbelasting). Knelpunten voor dit habitattype houden verband met het ontbreken van voldoende dynamiek, waardoor sprake is van verruiging, verstruweling en vergrassing. Recent zijn er grootschalige herstelmaatregelen uitgevoerd om de openheid in het duin te bevorderen en is het reguliere beheer geïntensiveerd. Met deze maatregelen wordt er jaarlijks een grote hoeveelheid stikstof in de orde van honderden mol aan het duinsysteem onttrokken

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat de tijdelijke projectbijdrage van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar geen knelpunt vormt voor het behalen van de instandhoudingsdoelen voor het habitattype H2130A, grijze duinen (kalkrijk). De eenmalige en geringe toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te verbeteren.

H2180C, Duinbossen, binnenduinrand
Binnen het Natura 2000-gebied komt habitattype H2180C, Duinbossen (binnenduinrand) op een oppervlakte van 189 ha voor. De maximale projectbijdrage bedraagt 0,01 mol N/ha/jaar op een oppervlakte van 17 ha. Deze bijdrage treft 44% van het totale oppervlak binnen het gebied.

Uit de passende beoordeling en de NDA blijkt dat de kwaliteit van het habitattype op de locatie met een projectbijdrage onbekend is. In andere delen van het gebied is de kwaliteit vrijwel overal goed. Knelpunten houden verband met verbraming en de aanwezigheid van exoten.

Wij delen de conclusie uit de passende beoordeling dat een tijdelijke projectbijdrage van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar geen knelpunt vormt voor de instandhoudingsdoelen voor habitattype duinbossen (binnenduinrand). De eenmalige en geringe toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het habitattype te verbeteren.

H1014, nauwe korfslak, LG12 leefgebied Zoom, Mantel en droog struweel van de duinen
Het leefgebied LG12, Zoom, mantel en droog struweel van de duinen is in Solleveld aangewezen voor de doelsoort H1014, Nauwe korfslak. De KDW van het leefgebied wordt op 11% van het totale oppervlak (152 ha) (naderend) overschreden. In totaal vindt op 0,2 ha een tijdelijke projectbijdrage plaats van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar.

Uit de NDA blijkt dat voor de soort geen knelpunten zijn gesignaleerd.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat een tijdelijke projectbijdrage van 0,01 mol N/ha/jaar op een zeer beperkt deel van het totaaloppervlak niet leidt tot een effect op het leefgebied van de nauwe korfslak in het gebied. De tijdelijke projectbijdrage vormt geen knelpunt voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de nauwe korfslak. De eenmalige en geringe toename van stikstofdepositie heeft bovendien geen permanente negatieve invloed op de mogelijkheden om de kwaliteit van het leefgebied te verbeteren.

<u>Conclusie stikstofdepositie</u>
Uit de passende beoordeling en de AERIUS-berekening van 2 mei 2024 met kenmerk Rjdqro7qe9VK blijkt dat er in de realisatiefase sprake is van een toename van stikstofdepositie van maximaal 4,80 mol/ha/jaar. Gelet op de specifieke milieukenmerken en omstandigheden van het gebied, zijn wij van mening dat in de passende

beoordeling op voldoende wijze is aangetoond dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast als gevolg van de berekende stikstofdepositie in de realisatiefase.

Wij stellen vast dat voldoende zekerheid is verkregen dat het vervangen van 43 winputten en de aanleg van plaspeilmeters, grondwatermeetpunten en datakabels als gevolg van stikstofdepositie geen significant negatief effect heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden Solleveld & Kapittelduinen, Westduinpark & Wapendal, Meijendel & Berkheide en Voornes Duin.

Beoordeling aanvraag ten aanzien van overige effecten
Naast effecten door verzuring en vermesting als gevolg van stikstofdepositie heeft de beoordeling van de aanvraag, gelet op de geringe afstand van de beoogde activiteit ook betrekking op overige effecten. Het project kan leiden tot oppervlakteverlies, verstoring (geluid, trillingen etc.), verandering in dynamiek en hydrologische effecten op het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen.

De initiatiefnemer heeft in de passende beoordeling, aangevoerd dat de beoogde activiteit geen significant negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Hieronder worden de conclusies per effect uiteengezet.

<u>Oppervlakteverlies</u>
Uit de passende beoordeling (tabel 4.1, pagina 25) blijkt dat als gevolg van de werkzaamheden tijdelijk en permanent oppervlakteverlies van habitattypen in het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen kan optreden. Het gaat hierbij om de volgende oppervlakten:

Tabel 7: Oppervlakteverlies per habitattype in Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen.

	H2130B, Grijze duinen, kalkarm	**H2150, Duinheiden met struikhei**	**H2160, Duindoornstruwelen**	**H2180, Duinbossen**
Tijdelijk oppervlakteverlies	1000 m^2	50 m^2	65 m^2	0 m^2
Permanent oppervlakteverlies	4 m^2	0 m^2	0 m^2	0 m^2
Totaal in ha	**0,1**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

Tijdelijk oppervlakteverlies
De renovatiewerkzaamheden aan de winputten en het aanleggen van de aansluitleidingen leiden tot tijdelijk oppervlakteverlies (zie tabel 7) als gevolg van graafwerkzaamheden. Dit heeft invloed op habitattype H2130B, Grijze duinen (kalkarm), H2150, Duinheiden met struikhei, H2160, Duindoornstruwelen en H2180A, Duinbossen (droog).

De grond (met bovengenoemde habitattypen) die vrijkomt tijdens de graafwerkzaamheden wordt tijdelijk opgeslagen binnen de contouren van het onderhoudspad. Indien de paden te smal zijn, wordt er in overleg met de ecologisch deskundige een alternatieve locatie aangewezen. De werkzaamheden worden in de opeenvolgende stappen uitgevoerd: er wordt een sleuf gegraven, de kabel wordt erin gelegd en de grond wordt weer terug geplaats. Deze sleuf is ongeveer 60 cm diep en 30 cm breed. Door de grond direct naast de winputten en sleuf in het onderhoudspad tijdelijk op te slaan, wordt het aantal transportbewegingen door het duin beperkt. Dit beperkt de verstoring in het gebied door werk en transport en het beperkt de totale doorlooptijd van het project. Dit is in een voorschrift behorende bij dit besluit opgenomen.

Het in de passende beoordeling opgenomen tijdelijke oppervlakteverlies van H2180, Duinbossen, ziet op snoeiwerkzaamheden. Er worden geen bomen gekapt. Het gaat hier om onderhoud aan habitat van een oppervlakte van 355 m^2 , waarbij het duinbos wordt verjongd en niet verwijderd. De functionele samenhang blijft namelijk in stand inclusief de daarbij behorende abiotiek (bodem en processen). Wij zijn, in tegenstelling van

hetgeen is opgenomen in de passende beoordeling, van mening dat het derhalve niet gaat om een tijdelijk verlies aan habitattype.

Voor de habitattypen H2150 en H2160 achten wij, gelet op de "Leidraad bepaling significantie"[2] én gelet op de specifieke omstandigheden van het gebied, de instandhoudingsdoelstellingen, het beheerplan en de NDA, het geringe, tijdelijke oppervlakteverlies van respectievelijk 50 m^2 en 65 m^2 niet significant. In de Leidraad bepaling significantie is onderbouwd dat een afname kleiner dan de oppervlaktenorm niet significant is. In het rapport "Methodiekdocument kartering habitattypen Natura 2000"[3] zijn concrete oppervlaktenormen voor diverse habitattypen benoemd. Daarin wordt uitgegaan van een minimale oppervlakte voor het vaststellen van een habitattype. Meestal is dat 1 are (100 m^2), voor alle bostypen geldt 10 are (1000 m^2). Veranderingen die kleiner zijn dan deze minimumoppervlakten worden beschouwd als zijnde niet meetbaar en daarmee niet significant.

Het tijdelijk oppervlakteverlies van 0,1 ha van habitattype H2130B, Grijze duinen (kalkarm) achten wij eveneens niet significant. Het gaat hier om een tijdelijk, beperkt oppervlakteverlies van 0,1 ha ten opzichte van het totale oppervlak van het habitattype H2130B, Grijze duinen (kalkarm) van 90 ha dat in het gebied voorkomt. Na uitvoering van de werkzaamheden wordt de afgegraven toplaag weer teruggebracht op de oorspronkelijke locatie. Door het terugbrengen van de oorspronkelijke toplaag is herstel van het habitattype binnen drie jaar weer mogelijk. Daarnaast zijn de te vergraven stroken smal en is herstel ook mogelijk omdat vergelijkbare vegetaties en habitattypen in de directe omgeving van de werkzaamheden voorkomen.

Op grond van bovenstaande onderschrijven wij de conclusie uit de passende beoordeling dat het tijdelijke oppervlakteverlies geen knelpunt vormt voor het behalen van de instandhoudingsdoelen van habitattype H2130B, Grijze duinen, kalkarm, H2150, Duinheiden met struikhei en H2160, Duindoornstruwelen.

Permanent oppervlakteverlies
Het aanleggen van twee nieuwe sturingselementen leidt, blijkens de passende beoordeling, tot een permanent ruimtebeslag van in totaal enkele vierkante meters ter plaatse van habitattype H2130B, Grijze duinen (kalkarm). Wij achten dit oppervlakteverlies, mede afgezet tegen het totale oppervlakte van dit habitattype van 90 m^2 en gelet op de Leidraad significantiebepaling, niet significant. De twee andere sturingselementen komen in de infiltratieplas buiten beschermd habitat.

Wij delen de conclusie uit de passende beoordeling dat significant negatieve effecten als gevolg van het permanent ruimtebeslag geen knelpunt vormt voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van habitattype H2130B.

<u>Verstoring</u>
De werkzaamheden worden in het winterhalfjaar uitgevoerd en kunnen leiden tot enige verstoring van soorten als gevolg van mechanische effecten, trillingen, licht, geluid en menselijke aanwezigheid. Het Natura 2000-gebied is enkel aangewezen voor de habitatsoort H1014, de nauwe korfslak. Deze soort is, mede blijkens de effectenindicator, niet gevoelig voor verstoring.

Ten overvloede merken wij op dat de in het gebied voorkomende soorten en habitattypen beperkt zijn tot het werkveld en de directe omgeving. Door gebruik te maken van rijplaten worden effecten ten gevolge van mechanische verstoring voorkomen. Vegetatie kan zich na afloop van de werkzaamheden, in het groeiseizoen weer

[2] Leidraad bepaling significantie, Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet, opgesteld door Steunpunt Natura 2000, versie 27 mei 2010.
[3] Methodiekdocument kartering habitattypen Natura 2000, opgesteld door Interbestuurlijke Projectgroep Habitatkartering, versie 16 september 2015.

herstellen. Verstoring door geluid, licht en menselijke aanwezigheid reikt tot enkele honderden meters buiten de werklocaties. Van verlichting is alleen sprake tijdens de avond- en ochtendschemering in het winterhalfjaar. In die periode dient het licht op het werkgebied gericht te zijn. In de avonduren wordt niet gewerkt.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat het uitvoeren van de werkzaamheden gedurende het winterhalfjaar niet leidt tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstelling voor de nauwe korfslak.

Verandering dynamiek substraat

Door de grond- en graafwerkzaamheden neemt het oppervlak kale grond tijdelijk toe. Rond de putten zal de begroeiing zich vanuit de teruggebrachte toplaag weer kunnen herstellen. Kale stukken berm bij de onderhoudspaden langs het graaftracé kunnen in het open duin de lokale dynamiek versterken en kleinschalige stuifplekken vormen. Deze ontwikkeling is beperkt maar kan een kleine bijdrage leveren aan met name habitattype H2130, Grijze duinen.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat het project het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen niet in de weg staat.

Hydrologische effecten

Als gevolg van tijdelijke bemaling kunnen hydrologische effecten binnen het Natura 2000-gebied optreden. De tijdelijke bemaling vindt, met uitzondering van de maand september, zo veel mogelijk plaats buiten het groeiseizoen van planten (buiten de periode 1 maart t/m 1 oktober). Uit de passende beoordeling blijkt dat bemaling in beperkte mate nodig kan zijn in de directe omgeving van plassen 11 en 13 om droog te kunnen werken. Het betreft een bemaling van minder dan 5 m^3/uur. De noodzaak voor bemaling wordt zo veel mogelijk voorkomen door omliggende winputten in bedrijf te houden. Vegetaties binnen de invloedsfeer van de bemaling betreffen enkel droge vegetaties van habitattype H2130B, Grijze duinen (kalkarm). Dit habitattype is niet grondwaterafhankelijk en daarmee niet gevoelig voor veranderingen in de grondwaterstand. Bovendien wordt water tijdens de bemaling geloosd in de nabijgelegen infiltratieplassen zodat het water binnen het Natura 2000-gebied in circulatie blijft. De werkzaamheden hebben geen effect op de grondwaterstand in de toekomstige gebruiksfase doordat de wincapaciteit onveranderd blijft.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat significant negatieve effecten op habitattype H2130B, Grijze duinen (kalkarm) kunnen worden uitgesloten als gevolg van beperkte, tijdelijke, hydrologische effecten.

Verontreiniging bodem

Tijdens het uitvoeren van werkzaamheden is mobiel materieel (op banden) en niet-mobiel materieel (op rups of vaste opstelplaats) in het gebied aanwezig. Om verontreiniging van de bodem (met mogelijke effecten op habitattypen) te voorkomen, zijn voorschriften in dit besluit opgenomen ten aanzien van het stallen van materieel en tanken. Door het opnemen van deze voorschriften kunnen significant negatieve effecten op habitattypen worden uitgesloten.

Conclusie overige effecten op Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen

Gelet op de specifieke milieukenmerken, de instandhoudingsdoelstellingen en omstandigheden van het gebied, zijn wij van oordeel dat de zekerheid is verkregen dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast als gevolg van de beoogde activiteit. Significant negatieve, tijdelijke overige effecten kunnen op grond van bovenstaande overwegingen worden uitgesloten.

Samenhangende besluiten
Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten (inclusief stikstofdepositie) van de activiteit op Natura 2000-gebieden op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande is de zekerheid verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden niet aantast als bedoeld in artikel 2.8, derde lid, van de Wnb, zodat een vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb, kan worden verleend.